

Justitiekanslern

Lund 2025-05-27

Anmälan av Uppsala universitets rektor och styrelseordförande för överträdelse av grundlagens krav på förvaltningsmyndigheters opartiskhet

På Uppsala universitets hemsida läser vi följande (<https://www.uu.se/nyheter/2025/2025-05-21-uppsala-universitets-konsistoriums-uttalande-angaende-situationen-i-gaza>):

”Konsistoriet (styrelsen) vid Uppsala universitet har i brev den 19 maj 2025 uppmanat Sveriges regering att uttryckligen fördöma Israels agerande, att omgående återuppta finansieringen till UNRWA och att inom ramen för EU aktivt verka för att vidta alla till buds stående åtgärder (inklusive införa handelssanktioner mot Israel) i syfte att förhindra ett folkmord i Gaza.”

I brevet (Bilaga 1) som är undertecknat styrelseordföranden Anne Ramberg och rektorn Anders Hagfelt (i den ordningen) anges först, helt korrekt, att ”[u]niversitetens uppgift är inte att centralt ta ställning i utrikespolitiska frågor”.

Men detta hindrar inte författarna från att vilja göra ett undantag för Palestina-Israel-konflikten:

”Men, när såsom nu är fallet allvarliga och omfattande krigsbrott medvetet begås av en regering och när risken för folkmord är uppenbar finns det starka skäl för Uppsala universitet att uttryckligen ta ställning och fördöma ett sådant agerande. Detta gäller särskilt då det handlar om ett land med vilket Sverige och EU har ett nära ekonomiskt och politiskt samarbete, innefattande bland annat forskning och utbildning som ålägger parterna att respektera mänskliga rättigheter och demokratiska principer.”

Några sådana undantag från grundlagens krav på förvaltningsmyndigheters opartiskhet existerar dock inte utan grundlagen är i detta fall kategorisk (1 kap 9 § regeringsformen). Vi menar därför att Ramberg och Hagfelt genom sitt brev brutit mot kravet på opartiskhet.

Det ska tilläggas att den typ av politisering av universitetens verksamhet som Ramberg och Hagfelt ägnar sig åt kan spela olika politiska påverkanskrafter i händerna, i förlängningen med stöd från främmande makt. Nio personer mellan 21 och 30 år gamla åtalades för ohörsamhet mot ordningsmakten efter polisens ingripande mot tältlägret i Lundagård i maj 2024. Fyra av personerna har aldrig varit studenter vid Lunds universitet (<https://www.sydsvenskan.se/2024-07-23/nio-nya-atal-efter-palestina-demonstration-i-lundagard/>).

På flera andra högskolor i landet har Palestina-protester hållits och ibland urartat i skadegörelse. Exempelvis fick en lektor sitt tjänsterum vandaliserat av demonstranter (<https://www.smp.se/2024->

Bilaga 2

06-04/forskaren-anders-persson-fick-sitt-kontor-vandaliserat-kramades-om-av-ministern/). I flera fall har demonstranter ställt krav på att högskolorna ska ta politisk ställning för deras sak (se exempelvis <https://www.medarbetarwebben.lu.se/artikel/efter-palestinagard-vad-hander-nu>).

För att skydda sig mot sådana försök till politisk påverkan är det av synnerlig vikt att högskolornas politiska oberoende och opartiskhet upprätthålls och att högskolornas rektorer och styrelser i detta arbete får det nödvändiga stödet av rättsvårdande myndigheter som JK.

Vi hemställer därför åt Justitiekanslern att bedöma huruvida Uppsala universitets rektor och styrelseordförande brutit mot regeringsformens krav på förvaltningsmyndigheters opartiskhet.

Vi ser fram emot Justitiekanslerns bedömning!

Bästa hälsningar,

Erik J Olsson
erik_j.olsson@academicrightswatch.se

Magnus Zetterholm
magnus.zetterholm@academicrightswatch.se

Bilaga 1: Rambergs och Hagfelts brev till regeringen

Bilaga 1: Rambergs och Hagfelts brev till regeringen

Brevet nedan finns publicerat på <https://www.uu.se/nyheter/2025/2025-05-21-uppsala-universitets-konsistoriums-uttalande-angaende-situationen-i-gaza>

Till regeringen

Konsistoriets vid Uppsala universitets uttalande angående situationen i Gaza

Under snart tre månader har Israel blockerat all införsel av mat, mediciner, bränsle och andra livsviktiga förnödenheter, samt livräddande hjälp till Gaza. Samtidigt attackerar civila däribland barn och kvinnor. Angreppen äger rum i bostadshus, i tältläger, i skyddsrum, på sjukhus och inom områden där den israeliska armén uppmanat människor att söka skydd. Israel attackerar också livsviktig infrastruktur, vilket försvårar allt från tillgång till vatten, leverans av humanitär hjälp och räddningsinsatser. Till detta kommer nu uttalanden om fördrivning av civilbefolkningen. Detta kan varken enligt internationell rätt eller vanlig medmännisklighet försvaras av Hamas vidriga våldsdåd den 7 oktober. Vad som sker i Gaza är en humanitär katastrof och innebär ett ofantligt mänskligt lidande. Detta måste stoppas.

Krav på bojkott av samarbeten med israeliska universitet har länge framförts av anställda forskare, lärare och studenter vid Uppsala universitet. Universitetet har valt att inte tillmötesgå kraven på bojkott. Skälen för detta är att universitetet har en central roll i en demokratisk rättsstat. Uppsala universitet uppmanar emellertid de israeliska universiteterna att ta sitt akademiska och medmänniskliga ansvar, vilket kräver internationellt stöd och inte isolering.

Universitetet ska bedriva undervisning och forskning samt förmedla kunskap och främja kritiskt tänkande. Universitetet ska vara en säker plats för diskussion och meningsutbyte. Det åligger därvid universitetet att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering eller hot.

Universitetets uppgift är inte att centralt ta ställning i utrikespolitiska frågor. Men, när såsom nu är fallet allvarliga och omfattande krigsbrott medvetet begås av en regering och när risken för folkmord är uppenbar finns det starka skäl för Uppsala universitet att uttryckligen ta ställning och fördöma ett sådant agerande. Detta gäller särskilt då det handlar om ett land med vilket Sverige och EU har ett nära ekonomiskt och politiskt samarbete, innefattande bland annat forskning och utbildning som ålägger parterna att respektera mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Israel har som ockupationsmakt ett särskilt ansvar enligt folkrätten att värna palestiniernas mänskliga rättigheter och skydda civilbefolkningen. Men, även andra stater har enligt folkmordskonventionen ett ansvar att söka förhindra folkmord. Detta innebär bland annat att samarbeta med andra stater och internationella organisationer samt att använda diplomatiska, ekonomiska eller militära medel (i samarbete med FN) för att förhindra att folkmord ske varhelst sådant förekommer.

Sverige har hittills inte levt upp till dessa folkrättsliga förpliktelser. Sverige har tvärtom såväl stoppat all finansiering av UNRWA som uttryckligen avstått från att fördöma Israels agerande. Detta trots ICC-domstolens utfärdande av arresteringsorder mot Netanyahu, ICJ:s fastställande av Israels olagliga ockupation av de palestinska områdena och systematiska människorättskränkningar, samt mycket starka vädjandena från FN och flera människorättsorganisationer. Sverige, som länge stått fram som en viktig förebild i arbetet för att skydda mänskliga rättigheter och beivrandet av folkrättsbrott har övergivit denna sin ställning.

Bilaga 2

Vi uppmanar därför Sveriges regering att uttryckligen fördöma Israels agerande, att omgående återuppta finansieringen till UNRWA och att inom ramen för EU aktivt verka för att vidta alla till buds stående åtgärder (inklusive införa handelssanktioner mot Israel) i syfte att förhindra ett folkmord.

Uppsala den 19 maj 2025

Anne Ramberg
Ordförande

Anders Hagfeldt
Rektor